

היום נלמד בעזרת ה':

סוטה דף כז

ישא אדם דומה: אם יש לאדם רק שתי אפשרויות לנישואין: עם זונה (-דומה) או עם הבת שלה. לדעת שמואל יתחתן אדם עם אישה שמרננים עליה שהיא זונה, ואל יתחתן עם אשה שמרננים על אימא שלה שהיא זונה, משום שהזונה עצמה נולדה בכשרות, אבל הבת שלה יתכן שנולדה בפסול מזנות של האם עם גוי או ממזר.

אבל לדעת רבי יוחנן יתחתן עם הבת ולא עם האם, משום שהאם תזנה תחתיו והיא תיאסר עליו והוא לא ידע וימשיך לחיות איתה. אבל הבת היא אישה כשרה שלא תזנה, ולכך שהיא נולדה בפסול - לא חוששים משום שירוב בעילות אחר הבעל' (כלומר רוב הבעילות של אישה הן מבעלה ולא מזנות), והדין שהוא שהולכים אחר הרוב ולכן היא מוגדרת כבת של הבעל.

מיתיבי נושא אדם דומה: קושיא על רבי יוחנן.

תירוצי: **אמר רבא:** וכי יתכן שהברייתא התכוונה שמותר לישא לכתחילה אשה כזו? (כי כאמור, לכולי עלמא אין לישא דומה וכת דומה לכתחילה, והמחלוקת היא רק מי עדיפה מבין שתיהן). אלא בהכרח צריך לומר שהברייתא משוכשת והכוונה היא 'אם נשא אדם דומה - מותר לו לקיימה', ואם הגענו למסקנה שהברייתא משוכשת עלינו לתקן גם את המילה 'דומה' ולומר שהכוונה ל'בת דומה'.

היתה פרוצה ביותר: מכיון שהיא פרוצה ביותר בזנות כבר אין לנו את הדין של 'רוב בעילות אחר הבעל', והשאלה היא האם בניה כשרים. הדבר תלוי במחלוקת מתי אישה נכנסת להריון, למאן דאמר שמתעברת יום אחד קודם לווסת נידתה - אין שאלה שבניה פסולים, משום שמדובר באשה שאין לה וסת קבוע וממילא בעלה אינו יודע מתי יגיע וסתה ואינו יכול לשמור עליה ביום הסמוך שלא תזנה (תוס'). אבל למאן דאמר שאישה מתעברת 'סמוך לטבילתה' כלומר ביום טבילתה או למחרת - יש להסתפק האם בניה כשרים כי הוא יכול לשמור עליה ביום הזה, או שמכיון שהיא כל כך פרוצה היא תתחמק ממנו ותזנה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

*

ואשת שעמום: אשה שבעלה לקה ב'תמהון לכב' (= מחלת נפש דכאונית).

שבית דין מקנין להן: לדעת רבנן בית דין מקנין להן רק בכדי שיפסידו כתובתן אבל לא בשביל להשקותן מי סוטה. כלומר זה ודאי שבית דין אנם יכולים להשקות אותן כי הדין של השקיה הוא רק בבעל, אלא אפילו לאחר שיצא הבעל מבית האסורים או יחזור מחו"ל הוא לא יוכל להשקותן על סמך הקינוי של בית דין. אבל לדעת רבי יוסי בית דין מקנין להן גם בשביל להשקותן מי סוטה, דהיינו כשיצא הבעל מבית האסורים או יחזור מחו"ל הוא ישקה אותה.

וקינא והביא: נאמר "וְקִינָא אֶת אִשְׁתּוֹ.. וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן" המחלוקת היא האם לומדים מסמיכות הפסוקים שדוקא מי שקינא הוא זה שביא את האשה לשותת, וממילא כאשר בית דין קינו לה לא יכול הבעל להביאה. או שאין ללמוד כן.

ת"ר אשר תשטה וכו': נאמר "זאת תורת הקנאות אשר תשטה אשה תחת אישה (= בעלה)". הפסוק מקיש את האישה לבעלה ומשווה אותם לדינים המובאים להלן בגמרא.

הדרן עלך ארוסה

פרק חמישי. משנה: כשם שהמים וכו' שנאמר ונאו ונאו: יבואר בגמ'.

שנאמר נטמאה ונטמאה: נאמר "זאת תורת הקנאות אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה", מה-ו' המיותרת במילה "וְנִטְמְאָה" אנו דורשים שהיא נאסרת גם על הבעל וגם על הבעל. זה דברי רבי עקיבא.

א"ר יהושע: אכן כך היה דורש זכריה בן הקצב (= שלומדים זאת מה-ו' המיותרת), אבל רבי למד זאת באופן אחר - נאמר בפרשת סוטה "וְעִבְרַ עָלָיו רוּחַ קְנָאָה וְקִנָּא אֶת אִשְׁתּוֹ והוא נטמאה", ונאמר "זאת תורת הקנאות אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה", פסוק אחד מלמדנו שאסורה לבעל ופסוק אחד מלמדנו שאסורה לבעל.

בו ביום דרש רבי עקיבא: ביום שמינו את ר"א בן עזריה לנשיא התרבו התלמידים ורבתה תורה בו ביום, ולא היתה הלכה מסופקת שלא פירשוהו. וכיון שאת הדרשה הקודמת דרש רבי עקיבא באותו יום, לכן הביאו דרשות נוספות שדרש ר"ע 'בו ביום'.

(המשך בדף הבא ↓)

נאמר "וּכְלֵי וְכָל כְּלֵי חָרֶשׁ אֲשֶׁר יִפֵּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא": שרץ (= אב הטומאה) שנפל לתוך הכלי עשה את הכלי ל'ראשון', והכלי עושה את האוכל והמשקה שבתוכו ל'שני'. ואמר ר"ע שלא כתוב בפסוק שהאוכל שבכלי "טמא" אלא "יִטְמָא" כדי שנדרוש שהוא יִטְמָא אחרים. ובכך לימד אותנו הפסוק שכך שנפל לתוך הכלי הטמא ונעשה 'שני' הרי הוא מטמא אחרים ועושה אותם 'שלישי' אפילו בחולין (= שהרי נאמר "מִכֹּל הָאֵכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מִיָּם יִטְמָא...") כלומר אפילו בסתם אוכל ולא רק בתרומה).

אמר רבי יהושע: מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי, ותשמע את דברי רבי עקיבא תלמידך, שאתה רבן יוחנן היית אומר שעתיד דור אחר שיבוא אחרי לטהר ככר של תרומה שנגע בשני ונעשה שלישי, כיון שאין פסוק מפורש בתורה שהוא טמא אלא למדנו זאת מקל וחומר (כפי שיבואר בגמ'), ויבוא דור אחר ויפרוך את הקל וחומר, והרי רבי עקיבא תלמידך מביא לו (= לשלישי לטומאה) פסוק מהתורה שהוא טמא אפילו בחולין, שנאמר "כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא" כנ"ל.

ומדותם מחוץ לעיר: נאמר לגבי ערי הלוויים "וּמִדְתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פְּאֵת קְדֵמָה אֲלֵפִים בְּאֵמָה וְאֶת פְּאֵת נֶגֶב אֲלֵפִים בְּאֵמָה וְאֶת פְּאֵת יָם אֲלֵפִים בְּאֵמָה וְאֶת פְּאֵת צָפוֹן אֲלֵפִים בְּאֵמָה וְהָעִיר וְהָעִיר בְּתוֹךְ, זֶה יְהִי לָהֶם מִגְרָשֵׁי הָעָרִים", ולעומת זאת נאמר "וּמִגְרָשֵׁי הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹיִם מִקֵּיר הָעִיר וְחוּצָה אֵלָּה אֵמָה סָבִיב", נמצא שהמקראות סותרים זה את זה, שבפסוק אחד נאמר שמודדים אלפים אמה לכל רוח ובפסוק אחד נאמר שמודדים אלף אמה לכל רוח, אלא צריך לומר שמדדו אלף אמה סביב העיר לצורך מגרש (= רחבה פנויה מזריעה ומבתים ומאילנות, והיא נוי לעיר להיות לה לאויר), והאלפים לא נאמרו לגבי ערי הלוויים, אלא לעניין אלפיים אמה תחום שבת, ומכאן לומדים את איסור ההליכה מחוץ לתחום בשבת לדעת ר"ע.

ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר: כוונת הפסוקים שמדדו אלפיים אמה סביב העיר, אלף למגרש ואלף לשדות וכרמים.

שׂאִין ת"ל "לאמר": לכאורה המילה "לאמר" המובאת בפסוק מיותרת, שהרי בשאר המקומות שנכתב בתורה "לאמר" משמעותו שהקב"ה אמר למשה שיחזור ויאמר את הדברים לבני ישראל, אבל כאן לא שייך לומר זאת.

כקוראין את ההלל / כקורין את שמע: יבואר בגמ'.

אלא מאהבה: שאהב את הקב"ה, שנאמר "הן יקטלני (לא) [לו] איחל אף דרכי אל פניו אוכיח", כלומר איוב אמר שאף אם הקב"ה יהרוג אותי עדיין אני מצפה לו, נמצא שאיוב עבד את ה' מאהבה שהרי אמר שאף אם ה' יעניש אותו ימשיך לצפות לו.

ועדיין הדבר שקול: אלא שעדיין יש להסתפק האם גורסים "לו איחל" דהיינו לו (= לה') אני מצפה, או "לא איחל" דהיינו איני מצפה לו, כלומר שאם יהרוג אותי כבר איני מצפה לו לפי שאני עובד אותו רק מפחד שמא יהרגני. לכך נאמר "עד אָגֹעַ לֹא אָסִיר תַּמְתִּי מִמְּנִי", דהיינו לא אסיר את תומתי עד שעת המיתה, וזה מלמד שעבד את ה' מאהבה.

והלא יהושע תלמיד תלמידך: רבי יהושע היה תלמידו של רבי עקיבא שהיה תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי.